

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat tudományos díjairól és az odaítélésüket szabályozó elvekről

A Társulat érmeire és tudományos díjaira vonatkozó alapvető szabályokat az Alapszabály 6. §. d) pontja és az Ügyrend 1. pontja tartalmazza. A tudományos és az oktatási díjak által elismert tevékenységek jellegének pontosítására a Társulat elnöksége 2025. február 12-ei határozatával az alábbi szempontsort alkotta, amelyet a Díjbizottság kötelezően alkalmaz.

Az Alapszabály szerint a Társulat, a díjakat kimagasló tudományos kutatási eredmények vagy azok sikeres alkalmazásai elismerésére alapította. A Társulat tudományos díjai a több éven át végzett kutatói munkában, elsősorban a PhD fokozat megszerzése után, az MTA doktora cím előtti időszakban elért, kiemelkedő nemzetközi visszhangot kiváltott, egyértelműen a jelölthöz köthető kutatási eredmények elismerésére szolgálnak.

A Társulat a következő tudományos díjakat adományozhatja:

- *Bozóky László-díj* a Sugárvédelmi Szakosztályhoz tartozó tudományterületen elért, jelentős nemzetközi érdeklődést kiváltó kiemelkedő eredményért.
- *Bródy Imre-díj* az Ipari Fizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a fizika alkalmazásai területén a magas színvonalú elvi megfontolásokkal – elért, jelentős nemzetközi érdeklődést kiváltó kiemelkedő eredményért.
- *Budó Ágoston-díj* az Atomfizikai és Kvantumelektronikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen az optika és a molekulafizika területén, elsősorban kísérleti vizsgálatokban – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó kiemelkedő eredményért.
- *Detre László-díj* a Csillagászat és Asztrofizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a csillagászatban, valamint bolygónkkal és annak kozmikus környezetével foglalkozó fizikai kutatások területén – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó kiemelkedő eredményért.
- *Gombás Pál-díj* a Statisztikus és Nemlineáris Fizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a kvantumelmélet atom- és molekulafizikai alkalmazásában, továbbá a statisztikus fizikában végzett elméleti kutatásokkal – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó kiemelkedő eredményért.
- *Gyulai Zoltán-díj* a Kondenzáltanyag-fizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a szilárd testek és a kondenzált anyag fizikájának kísérleti módszerekkel történő kutatásában – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó, kiemelkedő eredményért.
- *Jánossy Lajos-díj* a Részecskefizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a nagyenergiás fizika (kozmikus sugárzás, részecskefizika és nehézion-fizika) kísérleti kutatása és a kísérleti eredmények fenomenologikus elméleti értelmezése területén – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó, kiemelkedő eredményért.

- Keszthelyi Lajos-díj: a Kondenzáltanyag-fizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a magfizikai módszerek szilárdtest-fizikai alkalmazásában és a kísérleti biofizikai kutatásban – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó, kiemelkedő eredményért.
- Novobátzky Károly-díj a Részecskefizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen az alapvető kölcsönhatások elméletében és térelméletek kutatásában – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó, kiemelkedő eredményért.
- Pócza Jenő-díj: a Kondenzáltanyag-fizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a kísérleti szilárdtest-fizika, az anyagtudomány, a felületfizika és vékonyrétegfizika terén – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó, kiemelkedő eredményért.
- Schmid Rezső-díj az Atomfizikai és Kvantumelektronikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen az anyag molekuláris szintű szerkezetét felderítő kutatásban – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó, kiemelkedő eredményért.
- Selényi Pál-díj az Ipari Fizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a technikai eszközök nagy eredetiségű fejlesztésében – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó, kiemelkedő eredményért.
- Szalay Sándor-díj a Magfizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a kísérleti atommagfizikában, illetve annak interdiszciplináris alkalmazásában – elért, jelentős nemzetközi figyelmet kiváltó, kiemelkedő eredményért.
- Szépfalusy Péter-díj: a Statisztikus és Nemlineáris Fizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a fázisátalakulások, a kaotikus dinamikai rendszerek és a kvantumfolyadékok elméleti kutatásában – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó, kiemelkedő eredményért.
- Szigeti György-díj a Kondenzáltanyag-fizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen a lumineszcencia és félvezető kutatásokban – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó, kiemelkedő eredményért.
- Zawadowski Alfréd-díj: a Kondenzáltanyag-fizikai Szakosztályhoz tartozó tudományterületen – különösen az elméleti szilárdtest-fizika, a térelméleti módszerek szilárdtest-fizikai alkalmazása és az erősen korrelált rendszerek kutatása terén – elért, jelentős nemzetközi visszhangot kiváltó, kiemelkedő eredményért.

A Társulat a fent felsorolt díjakból évente összesen legfeljebb hatot adományozhat. Odaítélésük a Társulat díjbizottságának (lásd a jelen Ügyrend 1.3. pontját) javaslata alapján az Elnökség hatáskörébe tartozik. A díjak átadására a Küldöttgyűlés vagy a Vándorgyűlés keretében kerül sor.

A tudományos díjakkal azonos eljárási rend alkalmazandó a Társulat Marx Györgyről elnevezett Felsőoktatási Díja vonatkozásában, amelyet a fizika felsőfokú (egyetemi és főiskolai) oktatásában és a tanárképzésben sok évtizeden keresztül végzett kiemelkedő alkotó- és nevelőmunkáért lehet odaítélni.

Minden tudományos díjat egy szakosztály tevékenységi köréhez rendelünk. Az elismerést kezdeményezheti valamely szakcsoport, területi csoport, kutatóhelyi vezető; illetve a Társulat minden fizikai kutatást végző tagja egyéni pályázatot is benyújthat. A pályázat befogadásának előfeltétele az illetékes szakosztály támogató véleménye. A bírálati folyamat első lépéseként, amennyiben ugyanarra a díjra több pályázat is érkezett, a Díjbizottság elnöke felkéri az illetékes szakosztályt a pályázatok indoklással ellátott rangsorolására.

A Díjbizottság ennek figyelembevételével, de döntési megkötés nélkül, minden egyes felterjesztést érdemben (szövegesen is) értékeli, az összes pályázatról egy közös rangsort állít fel, majd a díjazásra javasoltakról részletes méltatást készít.

A Díjbizottság javaslatának előterjesztését követően az elnökség kizárólag a jelen elvek korrekt alkalmazását vizsgálja, más (érdemi szakmai) módon nem vonja kétségbe a döntést és a díjazási sorrendet.

A Mikola Sándor díjból évente kettő adható ki, amelyre a Fizikaoktatási Szakosztály tesz javaslatot. A végső döntést az elnökség hozza meg.

A díjjavaslatok beterjesztése:

- Pályázati díjürlap kitöltése és mellékletek csatolása.
- Részletes szakmai életrajz nyújtandó be, megjelölve a kiemelkedő pályaszakaszokat.
- A jelölés szövegében listászerű felsorolást kell adni az egyes pályaszakaszokon a fizika oktatásában/a kutatásban/fizikai kutatásokat támogató eszközök fejlesztésében/alkalmazott fizikai fejlesztésben elért eredményeknek.
- Be kell mutatni a kutatói-fejlesztői közösség vezetőjeként felmutatott aktivitást és eredményeit.
- Célszerű megjelölni az alkalmazott kutatási eredmények tanúsítványainak vagy egyéb igazoló dokumentumainak (mérőeszközök, berendezések, tankönyvek) hozzáférhetőségét.
- A jelölést indokoló szöveg a jutalmazandó eredményre és a javasolt személynek annak elérésében mutatott személyes teljesítményére koncentráljon.